

GRANIČNE TEME MIKROEKONOMIJE

Dr JOVAN ĐURAŠKOVIĆ

Moralni hazard

Moralni hazard predstavlja sklonost ka nepoštenom ponašanju osobe nad kojom ne postoji savršen nadzor

► Bolji nadzor, veće nadnice i odložena isplata

Negativna selekcija

Negativna selekcija – problem koji se javlja na tržištima kada prodavac zna više o svojstvima dobra koje se prodaje nego kupac

Moguća rješenja

► **Signalizovanje** – aktivnost koju preuzima informisana strana da bi otkrila privatnu informaciju neinformisanoj strani

► **Ispitivanje** – aktivnost neinformisane strane kojom se informisana strana navodi da otkrije informaciju

Primjer

- ▶ Svaka od sljedećih situacija podrazumijeva moralni hazard. U svakom pojedinačnom slučaju odredite principala i agenta i objasnite zašto postoji asimetrična informisanost.
- ▶ Stanodavci zahtijevaju da im zakupci daju depozit prije useljenja u stan.
- ▶ Preduzeća plaćaju rukovodioce na najvišim mjestima tako što im pružaju mogućnost da učestvuju u raspodjeli profita ili vlasništvu nad akcijama.
- ▶ Kompanije za auto-osiguranje nude popust klijentima koji u kolima imaju ugrađen sistem protiv krađe.

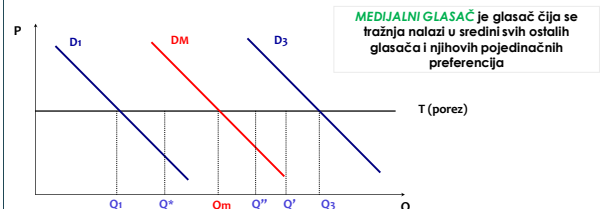
Primjer

- ▶ Vlada razmatra dva načina pomoći siromašnima: da im da novac ili besplatne obroke u narodnim kuhinjama.
- ▶ Navedite jedan argument za davanje novca.
- ▶ Navedite jedan argument koji se zasniva na asimetričnoj informisanosti u prilog tome da bi obroci u narodnoj kuhinji bili bolji od pomoći u novcu.

Demokratija i politička ekonomija

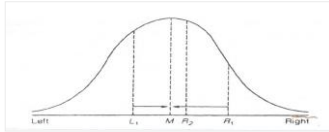
- ▶ Kao što tržište uvijek ne postiže optimalnu alokaciju resursa, tako i država predstavlja nesavršenu instituciju
- ▶ **Kondorseov glasački paradoks**
- ▶ **Erouova teorema nemogućnosti**
(karakteristike glasačkog sistema – jednostavnost, tranzitivnost, nezavisnost od irelevantnih alternativa i nepostojanje diktatora)

Teorema medijalnog glasača

Teorema medijalnog glasača

- ▶ Teorema o medijalnom glasaču važi i u slučaju reprezentativne demokratije
- ▶ Približavanje partija "lijeve" i "desne" orijentacije centru (konvergencija)

Bihevioralna ekonomija

- ▶ **Homo economicus** vs. **Homo sapiens**
- ▶ **Potpuna racionalnost** vs. **Ograničena racionalnost**
 - Ljudi su previše samouvjereni
 - Ljudi pripisuju prevelik značaj malom broju jasnih zapažanja
 - Ljudi nerado mijenjaju mišljenje
 - Ljudima je bitna pravednost
 - Ljudi vremenom postaju nedosljedni